

Hans Warren
In memoriam Hans Warren (1921-2001)

Met Hans Warren verliest onze provincie een van zijn Sierzeeuwen. Elders zijn al uitgebreid

zijn literaire kwaliteiten in het algemeen bezongen. Aan mij de taak zijn werk voor het *Zeeuws Tijdschrift* te behandelen. Reeds vanaf het eerste nummer in 1950 komt Warren in de kolommen van dit tijdschrift voor. Eerst als medewerker, maar van 1958-1978 als een van de toonaangevende en spraakmakende redacteurs van het tijdschrift. Hij schreef vooral over de natuur. Zo was zijn eerste bijdrage een pleidooi voor het behoud van het natuurgebied de Kaloot, waarbij enige van zijn tekeningen van vogels werden opgenomen. Er zouden nog vele natuurbijdragen volgen. Zo vestigde hij als eerste aandacht op het werk van J. Vijverberg, de pionier van de vogelfotografie.

Daarnaast schreef hij diverse scherpe kritieken over kunstmanifestaties in Zeeland en artikelen over kunstenaars die in Zeeland werkten. Zo heb ik hem tijdens een opening in Galerie De Hoekweide zijn tekenleraar H. van der Stoel horen bezingen. Een bijzondere bijdrage vond ik die over de Franse beeldhouwer R. Sudre, die aan het begin van de twintigste eeuw een aantal fraaie beeldjes van Zeeuwse schone maakte. Van zijn bezoek aan Sudre doet Warren uitgebreid verslag. Toen ik hem vorig jaar vroeg of hij mij daar nog meer informatie over kon geven, omdat ik het tot een vignet voor *Groot Zeeland. Vijftig jaar Zeeuws Tijdschrift 1950-2000* bewerkte, antwoordde hij op 5 augustus 2000:

‘Vriendelijk dank voor Uw brief van 2 augustus. Ik ben bang dat ik U niet zal kunnen helpen. Sinds ik het artikel over Sudre in het *Zeeuws Tijdschrift* publiceerde, heb ik me op geen enkele manier meer in hem en zijn werk verdiept. Niettemin wens ik U graag, alle succes toe bij het maken van *Groot Zeeland*. Ik ben benieuwd naar het boek.’ Die geïnteresseerde afstandelijkheid kenmerkte zijn verhouding met dit tijdschrift.

Ook schreef hij literaire kritieken in het *Zeeuws Tijdschrift*, maar daarvoor was toch zijn voornaamste

kanaal de PZC. Twee fragmenten uit zijn *Geheime Dagboeken*, waarmee hij landelijke

bekendheid zou krijgen, luisteren de negentiende jaargang op. Die dagboeken verwierven een steeds centrale plaats in zijn schrijversbestaan, maar toen hij in 1996 in dit tijdschrift geïnterviewd werd, zei hij dat hij zijn gedichten misschien wel het allerbelangrijkste vond. Daarvan zijn er vele in dit tijdschrift ten doop gehouden. Het moet voor hem bijzonder zuur zijn geweest om tijdens zijn laatste levensdagen van de Dichter des Vaderlands nog een onverdiende klap in het gezicht te krijgen, die Warrens poëzie weghoonde. Die Dichter heeft alleen maar gaten(en allicht wat geiten)kaas gegeten en hij kon het donker ruimtekind dat Warren was noch proeven, noch bevroeden.

VERLOREN LAND

Voor jou in Indonesië

Een nevelnacht; het geurt naar stervend gras
Wolken sluieren sterren en de boten
Varen in 't veilig spoor der duisternis
Een vogel heeft het nachtelijk wad ontsloten

Ons heimwee is te sterk om te bekennen
Te vrouwelijk, te zeer van tranen zwaar,
Maar elke herfst maakt ons ziek van verlangen
Naar dit verloren land, - en naar elkaar.

Steeds roepen nog van daar al je gedachten
De stranden op, de staande wind,
En parelmoeren schelpgeruis; verwachten

Van spitsgewiekte witte vogels, in 't
Duizelend licht van hoge sterrenachten
Gesnel naar jou, mijn donker ruimtekind.

Hans Warren in: *Zeeuws Tijdschrift* 1 (1950) 6, 125.